

FONDURILE STRUCTURALE – ÎNSEMNĂTATEA ȘI NECESITATEA LOR ÎN CONTEXTUL INTEGRĂRII EUROPENE

G. Mazilu,

Universitatea Tehnică a Moldovei

Fondurile structurale sunt instrumentele financiare, prin care *Uniunea Europeană acționează* pentru eliminarea disparităților economice și sociale între regiuni, în scopul realizării și menținerii coeziunii economice și sociale, pentru sprijinirea atingerii obiectivelor generale (convergența, competitivitate regională și ocuparea forței de muncă, cooperare teritorială europeană).

Fondurile structurale reprezintă o formă de finanțare nerambursabilă, acordată de către Uniunea Europeană în scopul eliminării sau diminuării diferențelor economice între anumite domenii sau regiuni de dezvoltare ale statelor membre UE.

Trebuie de admis, că fondurile structurale, reprezintă instrumentele structurale, specifice perioadei de post aderare la Uniunea Europeană. *Instrumentele structurale* – asistența financiară nerambursabilă primită de statul membru al Uniunii Europene, prin intermediul Fondurilor europene. Respectiv, asistența financiară nerambursabilă este oferită numai unui Stat Membru al UE. Fondurile structurale sunt instrumente financiare ale Uniunii Europene (UE) de politică regională.

În prezent, patru Fonduri Structurale permit Uniunii Europene să ofere asistență financiară nerambursabilă Statul Membru al Uniunii Europene pentru rezolvarea problemelor structurale economice și sociale:

1. *Fondul European de Dezvoltare Regională*;
2. *Fondul Social European*;
3. *Fondul de Coeziune* (creat în 1994 și cuprinde două Acțiuni Complementare):

Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală;

Fondul European pentru Pescuit.

Fondul European de Dezvoltare Regională (European Regional Development Fund - **ERDF**) - principalul instrument al politicii regionale a Comunității, care a fost înființat în 1975. Obiectivele ERDF sunt promovarea dezvoltării și ajustării structurale a regiunilor a căror dezvoltare este rămasă în urmă și susținerea reconversiei economice, redezvoltarea și dezvoltarea zonelor cu probleme structurale, inclusiv regiunile industriale în declin, zonele urbane în dificultate, zonele aflate

în criză, precum și zonele dependente de pescuit sau de servicii. Prin acest fond pot fi finanțate proiecte de infrastructură, investiții îndreptate spre crearea locurilor de muncă, investiții în turism/agrement, proiecte locale de dezvoltare, ajutoare pentru IMM-uri etc.

Fondul Social European (European Social Fund - **ESF**) a fost înființat în 1958, în scopul de a întări coeziunea economică și socială și de a contribui la implementarea Strategiei europene privind ocuparea forței de muncă. ESF are ca sarcină îmbunătățirea oportunităților de angajare pentru șomeri și muncitori în Piața Unică, prin creșterea mobilităților și prin facilitarea adaptării la schimbările industriale, în particular prin instruire vocațională și reinstruire, precum și prin sistemele de recrutare. Prin intermediul său se acordă susținere financiară acțiunilor de formare și reconversie profesională ca și celor vizând crearea de noi locuri de munca.

Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund - **FEADR**) - **Secțiunea de orientare a Fondului European de garantare și orientare pentru agricultură** (Guidance Section of the European Agricultural Guidance and Guarantee Fund - **EAGGF**) - este acțiunea complementară destinată politicii agricole comune a Uniunii Europene, prin care:

1. **secțiunea de Orientare - EAGGF Guidance** - a acestui fond, finanțează măsuri de dezvoltare rurală și ajutoare pentru fermieri, în special în regiuni cu întâzieri în dezvoltare. Este destinat îmbunătățirii eficienței structurilor de producție, procesare și marketing al produselor agricole și forestiere, și dezvoltării potențialului local în zonele rurale.

2. **secțiunea de Garantare - EAGGF Guarantee** - a acestui fond, susține dezvoltarea rurală în cadrul Politicii Agricole Comune, în alte zone ale Uniunii. Este corespondentul Fondului SAPARD (continuatorul acestui program pentru câteva direcții), accesibil însă statelor membre ale UE - are

ca obiective susținerea pieței produselor agricole și promovarea restructurării agriculturii comunitare.

Fondul European pentru Pescuit (European Fund for Fisheries - **FEP**) - **Instrumentul Financiar de Orientare în domeniul Pescuitului** (Financial Instrument for Fisheries Guidance - **FIFG**), înființat în 1993, este acțiunea financiară complementară destinată politicii comunitare din domeniul pescuitului, care sprijină măsuri pentru creșterea competitivității sectorului piscicol, în condițiile asigurării unui echilibru durabil între resurse și capacitatea de exploatare; contribuie la adaptarea și modernizarea industriei pescuitului prin îndepărtarea capacităților în surplus și orientarea industriei către susținerea unei dezvoltări integrate a regiunilor costiere dependente puternic de pescuit. Fondul susține acțiuni având ca scop promovarea dezvoltării întreprinderilor viabile economic în sectorul pescuit; îmbunătățirea aprovizionării pieței și creșterea valorii adăugate la produsele din pește și acvacultură prin procesare; revitalizarea industriilor care depind de pescuit și acvacultură. În afară de finanțare înnoirii flotei și investițiilor industriale, fondul finanțează măsurile având ca scop căutarea de noi piețe și de sectoare alternative de activitate.

Pentru perioada 2007-2013, bugetul alocat pentru politica regională se ridică la cca €348 miliarde de euro, care cuprinde 278 de miliarde de euro pentru fondurile structurale și de € 70 miliarde pentru Fondul de Coeziune. Aceasta reprezintă 35% din bugetul comunitar.

Rolul însemnat al Fondurilor Structurale poate fi redat prin următoarele obiective de bază și care **constă în**:

I. Obiectivul 1 – Sprijinirea Regiunilor defavorizate:

- *regiuni, a căror dezvoltare este rămasă în urmă și se caracterizează cu:*
 - ✓ un PIB pe locuitor care nu depășește 75% din media comunitară;
 - ✓ niveluri slabe de investiții;
 - ✓ o rată a șomajului mai înaltă de cât media;
 - ✓ lipsa de servicii pentru populație și afaceri;
 - ✓ cu o slabă infrastructură de bază.
- *regiuni, care se confruntă cu conversii* - sunt incluse zone cu patru dificultăți principale:
 - ✓ sectoare industriale sau de servicii care sunt subiect al restructurării;
 - ✓ dispariția activităților tradiționale în zonele rurale;
 - ✓ zone urbane în declin,
 - ✓ dificultăți în sectorul de pescuit.

- *regiuni, al căror PIB pe locuitor este sub 90% din media Comunității (eligibile pentru sprijinul Fondul de Coeziune).*

II. Obiectivul 2 – Sprijinirea Zonelor cu dezavantaje specifice:

- *zone de graniță* - în care, sunt sprijinite acțiunile de cooperare transfrontalieră. Scopul este de a promova înființarea de zone transfrontaliere cu activitate economică comună și elaborarea de strategii comune pentru dezvoltarea teritorială.
- *zone urbane în declin* - care primesc asistență regională pentru introducerea de strategii inovative în vederea regenerării economice și sociale.
- *zone rurale* - unde Politica Agricolă Comună finanțează măsuri de dezvoltare rurală, incluzând investiții în unități agricole, în favoarea protecției mediului înconjurător și pentru promovarea produselor locale.
- *zone de pescuit* - unde Politica de Pescuit Comună este destinată să îndrume și să urgenteze restructurarea în acest sector. Asistența structurală comunitară încearcă să raționalizeze și să modernizeze pescuitul în toate zonele relevante ale Uniunii, urmărind, printre altele, îmbunătățirea calității produselor de pescuit. Când aceste măsuri se derulează în regiuni a căror dezvoltare este rămasă în urmă, ele sunt încorporate în programele destinate acestora. În alte zone ele fac parte din programe separate.

III. Obiectivul 3 – Sprijinirea grupurilor sociale vulnerabile:

- *populația, care se confruntă cu dificultăți pe piața muncii* - principalele grupuri sociale acoperite sunt tinerii și șomerii pe termen lung, cei care suferă datorită excluderii sociale și muncitorii subcalificați. Aceste grupuri nu trebuie să locuiască în regiuni, a căror dezvoltare este rămasă în urmă sau în zone aflate în reconversie, ei pot fi asistați oriunde ar locui în Uniunea Europeană. În fiecare Stat Membru, Obiectivul 3 acționează ca un punct de referință pentru toate măsurile, privind resursele umane, incluzând și ajustarea sistemelor și structurilor de educație, industrie și angajare.
- *populația discriminată și cu șanse inegale pe piața muncii* - unele grupuri sociale sunt în mod special slab poziționate pe piața muncii, în principal, datorită discriminării și inegalităților cauzate de sex, rasă sau origine etnică, religie, handicap fizic sau mental, vârsta sau orientarea sexuală. Pentru combaterea excluderii, Uniunea furnizează suport pentru noi metode integrate,

propuse de parteneri publici, privați și asociați prin Inițiativa Comunitară Equal.

IV. Obiectivul 4 – Sprijinirea autorităților locale și regionale –

toate *autoritățile locale din Uniune* pot beneficia de măsurile de cooperare transnațională și interregională, menite să îmbunătățească planificarea teritorială a zonelor întinse, să promoveze cooperarea și schimburile de experiență între cei implicați în proiecte de dezvoltare regională și locală.

După cum observăm, aceste fonduri nu sunt o sursă unică de finanțare în cadrul bugetului Uniunii. Fiecare din aceste fonduri își are zona sa de acoperire, în funcție de tematica specifică. Ele finanțează programe de dezvoltare regională multianuale trasate împreună de regiuni, State Membre și Comisie, pe baza orientării propuse de Comisie pentru întreaga Uniune Europeană.

O latură importantă a fondurilor structurale este direcționarea șanselor regiunilor/țarilor membre UE pentru dezvoltarea proiectelor în parteneriat, prin intermediul programului CTE (Obiectivului de Cooperare Teritorială Europeană). Aceste fonduri se află în gestiunea CE (Comisia Europeană).

Trebuie de menționat că, aceste fonduri structurale sunt accesibile și României (ca și stat membru al UE) începând din 2007 până în anul 2013 și sunt orientate spre mărirea competitivității, prin sprijinirea în acest sens de programe operaționale regionale, sectoriale și naționale. Anume programele operaționale (PO) compun fondurile structurale.

Programele operaționale – documente strategice de programare elaborate de Statul Membru și aprobat de Comisia Europeană, prin care este stabilită o strategie de dezvoltare sectorială sau regională printr-un set de priorități coerente pentru a căror realizare se face apel la un fond. Programele Operaționale se divizează în regionale și sectoriale. Conform Planului Național de Dezvoltare 2007-2013 al României, se derulează următoarele programe operaționale regionale și sectoriale:

- Programul Operațional Regional (POR);
- Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice (POS CCE);
- Programul Național pentru Dezvoltare Rurală (PNDR);
- Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU);
- Programul Operațional Sectorial de Mediu (POS Mediu);

- Programul Operațional Sectorial de Transport (POS Transport);

- Programul Operațional pentru Pescuit (PO Pescuit);

- Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative (PO DCA);

- Programul Operațional de Asistență Tehnică (ROAT).

Programul Operațional fie sectorial, fie regional - reprezintă documentul de programare a Fondurilor Structurale, care stabilește strategia de alocare a fondurilor europene, în vederea dezvoltării anumitor sectoare sau regiuni problematice a Statului membru al UE, pentru o perioadă stabilită din momentul aderării la UE. Programele operaționale cuprind setul de priorități multianuale, care pot fi cofinanțate din Instrumentele Structurale. Deci, din fondurile structurale sunt finanțate Programele Operaționale.

Am vrea să admitem, că pentru România, țară care este eligibilă pentru aceste fonduri, perioada de programare este 2007-2013. Și, în următorii ani României i-au fost alocate 28 de miliarde de euro, 17 miliarde Euro ca Fonduri Structurale și 11 miliarde Euro ca Fonduri de Coeziune, bani ce trebuie cheltuiți până în anul 2015. La acești bani, se mai pot adăuga alte 20 de miliarde de euro, reprezentând alte tipuri de finanțări europene.

Trebuie de admis, că fondurile structurale alocate Statului Membru al UE și respectiv României, prin instrumentele specifice perioadei de post aderare la Uniunea Europeană, reprezintă o oportunitate pentru exercitarea finanțărilor din majoritatea domeniilor: economic, social, cultural sau administrație locală. Însă, pentru ca un proiect să beneficieze de finanțare din fondurile structurale, trebuie să fie în conformitate cu cerințele specificate în regulamentele europene, privind fondurile structurale și cu cerințele din programul operațional, în cadrul căruia a fost lansată cererea de propuneri de proiecte. Trebuie de menționat că, alocarea fondurilor structurale parcurge numai în urma elaborării documentației specifice, ce trebuie depusă la autoritatea desemnată și care trebuie să respecte în totalitate, fără nici o excepție, documentația standard.

Dezvoltarea diverselor sectoare, scoaterea din impas a diferitelor domenii, creșterea eficienței și competitivității poate fi atinsă prin accesarea fondurilor structurale, în contextul integrării europene și realizării coeziunii economice și sociale.

Deci, după cum am urmărit, pentru perioada 2007-2013, România este eligibilă pentru toate cele trei fonduri structurale, de care dispune Uniunea Europeană. Necesitatea în crearea și menținerea fondurilor structurale și/sau instrumentelor financiare constă în posibilitatea asigurării implementării politicii de coeziune; sunt orientate spre reducerea decalajelor existente între regiuni la nivel european, precum și pentru a contribui la creșterea și întărirea competitivității și ocupării forței de muncă. Deci, se are în vedere finanțarea diverselor proiecte regionale, sectoriale și naționale, îndreptate spre reducerea decalajului existent între Uniunea Europeană și țara membră, inclusiv și România.

Bibliografie

1. <http://www.google.com/>.
2. <http://www.consultanta-fonduri.ro/fonduri-structurale#ancora1>.
3. http://europa.eu/scadplus/glossary/structural_cohesion_fund_en.htm
4. http://en.wikipedia.org/wiki/Structural_Funds_and_Cohesion_Funds.
5. http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/prod/sf_en.htm.
6. <http://www.fonduri-structurale.ro>
7. http://www.fondurile-structurale.ro/finantarea_investitii_fondurile_structurale_nerambursabile.htm.
8. <http://www.consultanta-fonduri.ro/fonduri-structurale#ancora1>.
9. http://fonduri.info.ro/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=83&Itemid=67
10. <http://www.consultanta-fonduri.ro/fonduri-europene>.
11. <http://www.ase.ro/>.
12. http://www.mmediu.ro/integrare/comp1/POSmmediu/POS_Oficial_romana.pdf.
13. *Ghidurile solicitantului Programelor Operationale.*